

CRIMINALISTICĂ

Tactica criminalistică

CIOBANU, Petruț

■ Activitate profesională:

- cadru didactic la Facultatea de Drept, Universitatea din București, Departamentul Drept penal;
- avocat, membru al Baroului București și al Uniunii Naționale a Barourilor din România;
- titular al Cabinetului de Avocat „Dr. Petruț Ciobanu”;
- prodecan al Baroului București și vicepreședinte al Uniunii Naționale a Barourilor din România;
- lector la disciplinele Drept penal și Drept procesual penal;
- responsabil cu pregătirea continuă în domeniul Dreptului public, în cadrul Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților;
- membru în Comisia de elaborare a subiectelor pentru examenul de admitere și definitivare în profesia de avocat;
- membru în Colegiul Științific al revistei „Pandectele Săptămânale”, editată de către Editura Rosetti International;
- membru în Colegiul de conducere al Centrului de Cercetare în domeniul Științelor Penale din cadrul Facultății de Drept, Universitatea din București;
- membru al Asociației Române de Științe Penale;
- membru al Asociației Criminaliștilor din România;
- membru în cadrul rețelei europene de avocați PenalNet;
- a participat la numeroase conferințe în domeniul Criminalisticii, Dreptului penal, Dreptului procesual penal, la nivel național și internațional.

■ Publicații:

- autor de articole, studii, lucrări publicate în reviste de specialitate și volume ale unor conferințe.

STANCU, Emilian

■ Activitate profesională:

- membru titular al Academiei de Științe Juridice din România (2016-prezent);
- profesor universitar și conducător de doctorat în domeniul Dreptului penal, profilul Criminalistică (1994-prezent);
- profesor universitar emerit doctor, disciplina Criminalistică, Facultatea de Drept, Universitatea din București (1969-prezent);
- președintele Comisiei de Științe Juridice a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (2006-2010);
- directorul Școlii Doctorale a Facultății de Drept, Universitatea din București (2005-2011);
- rector al Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București (1997-2000).

■ Publicații:

- autor și coautor a numeroase lucrări științifice, studii, cursuri și manuale universitare în domeniul Dreptului penal și Criminalisticii;
- autor al unui *Tratat de criminalistică* în șase ediții, ultima ediție fiind publicată în anul 2015.

■ Premii:

- Premiul Academiei Române „Simion Bărnuțiu”, în anul 2010, pentru lucrarea *Tratat de criminalistică*, ed. a 5-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2010.

Petruț CIOBANU
Emilian STANCU

CRIMINALISTICĂ
Tactica criminalistică

Universul Juridic
București
- 2017 -

Editat de **Universul Juridic SRL**.

Editura **Universul Juridic** este acreditată CNATDCU (lista A2) și este considerată editură cu prestigiu recunoscut.

Copyright © 2017, **Universul Juridic SRL**.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin **Universul Juridic SRL**.

Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al **Universul Juridic SRL**.

! Niciun exemplar din prezentul tiraj nu va fi comercializat fără ștampila și semnătura Editurii sau, după caz, a Autorului/Autorilor, aplicate pe interiorul ultimei coperte.

Respect pentru autorii noștri, respect pentru profesia aleasă!

Prezenta lucrare, în tot sau în parte, este purtătoare de drepturi de autor, aflate sub protecția Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Întrucât, în contemporaneitate, aceste drepturi sunt ignorate și încălcate într-o măsură alarmantă, în pofida sistemului valorilor și convențiilor sociale nescrise, a devenit necesară apărarea lor prin forța și sub sancțiunea legii.

UNIVERSUL JURIDIC SRL, titular al dreptului de autor asupra prezentei lucrări, precizează pentru cititorii săi:

- conform art. 140 din Legea nr. 8/1996, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an sau cu amendă reproducerea, fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de lege, a operelor purtătoare de drepturi de autor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe;
- conform art. 14 din Legea nr. 8/1996, prin reproducere se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloc și sub orice formă, inclusiv realizarea oricărei înregistrări sonore sau audiovizuale a unei opere, precum și stocarea permanentă ori temporară a acestora cu mijloace electronice.

Editura își rezervă dreptul de a acționa, prin mijloace legale și prin implicarea autorităților competente, în vederea protejării drepturilor patrimoniale de autor al căror deținător este în baza contractelor de editare.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CIOBANU, PETRUȚ

Criminalistică : tactica criminalistică / Petruț Ciobanu, Emilian Stancu. - București : Universul Juridic, 2017

Conține bibliografie

ISBN 978-606-39-0153-9

I. Stancu, Emilian

34

Redacție:

tel.: 0732.320.666

e-mail: redactie@universuljuridic.ro

Distribuție:

tel.: 021.314.93.15

fax: 021.314.93.16

e-mail: distributie@universuljuridic.ro

editurauniversuljuridic.ro

Portal:

tel.: 0725.683.560

e-mail: portal@universuljuridic.ro

universuljuridic.ro

Librăria UJmag:

tel.: 0733.673.555; 021.312.22.21

e-mail: comenzi@ujmag.ro

ujmag.ro

Capitolul I

Reguli tactice criminalistice privind cercetarea la fața locului

Secțiunea I

Noțiunea și importanța cercetării la fața locului

1. Aspecte generale

Cercetarea la fața locului este un procedeu probator reglementat în Codul de procedură penală în dispozițiile art. 192, fiind cunoscut în sistemului judiciar de tip anglo-saxon ori american¹ ca cercetarea scenei infracțiunii sau scena crimei.

Cercetarea la fața locului reprezintă prima activitate de investigație criminalistică în cazul faptelor care prezintă o pericolozitate deosebită: omucidere, viol, tâlhărie urmată de moartea victimei, distrugere, catastrofe sau accidente grave, infracțiuni din domeniul crimei organizate.

Menționăm că acest act inițial de urmărire penală are o semnificație deosebită în ansamblul preocupărilor consacrate soluționării unei cauze penale, întrucât impune cunoașterea imediată, directă și completă a locului în care s-a comis fapta penală².

---

¹ M.J. Palmiotto, *Criminal investigation*, Ed. Nelson-Hall Publishers, Chicago, Illinois, SUA, 1994, p. 167 și urm.

² C. Suci, *Criminalistica*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1972, p. 503; I. Angheliescu, *Considerații asupra locului cercetării faptei*, în RRD nr. 11/1973, pp. 114-115; I. Mircea, *Criminalistica*, Ed. Lumina Lex, București, 1998, p. 226; A. Ciopraga, *Criminalistica tactică*, Universitatea din Iași, 1986, p. 24 și urm.; N. Volonciu, *Tratat de drept procesual penal*,

În raport de prevederile art. 192 C. pr. pen., cercetarea la fața locului se efectuează atunci când sunt necesare:

a) constatarea directă în scopul determinării sau clarificării unor împrejurări de fapt, ce prezintă importanță pentru stabilirea adevărului.

b) constatarea directă a împrejurărilor de fapt ori de câte ori există suspiciuni cu privire la decesul unei persoane.

În ceea ce privește înțelesul termenului de fața locului sau de loc al săvârșirii faptei, prin această expresie se are în vedere nu numai locul propriu-zis al săvârșirii infracțiunii, ci și zonele mai apropiate sau alte locuri din care se pot desprinde date referitoare la pregătirile, comiterea și urmările faptei, inclusiv căile de acces și de retragere a autorului din câmpul infracțional¹.

Prin „locul săvârșirii infracțiunii”, potrivit dispozițiilor art. 41 alin. (2) C. pr. pen. se înțelege locul unde s-a desfășurat activitatea infracțională, în totul sau în parte, ori locul unde s-a produs urmarea acesteia.

Obiectivele cercetării locului faptei sunt următoarele:

a. descoperirea urmelor și evidențierea tuturor împrejurărilor apte să conducă la identificarea făptuitorului, la clarificarea circumstanțelor în care s-a săvârșit infracțiunea, la descoperirea corpurilor delictive.

Ed. Paideia, București, 1994, p. 278; I. Neagu, *Drept procesual penal*, Ed. Academiei Române, București, 1988 și *Drept procesual penal*. Partea generală, Ed. Euro-trading, București, 1992, vol. II, ed. I, p. 102 și urm.; I. Neagu., M. Damaschin, *Tratat de procedură penală. Partea generală. În lumina noului Cod de procedură penală*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 541; A. Crișu, *Drept procesual penal*, ed. a 2-a, revizuită și actualizată, Ed. Hamangiu, București, 2017, p. 265; Colectiv, *Tratat de tactică criminalistică*, Academia de poliție a Ministerului de Interne, Ed. Carpați, Craiova, 1992, p. 26.

¹ V. Bercheșan, *Cercetarea penală – Îndrumar complet de cercetare penală*, Ed. Icar, București, 2001, p. 251 și urm.

b. obținerea de către organele judiciare a unor date exacte și corecte, prin cunoașterea și studierea nemijlocită a locului faptei, referitoare la modul de săvârșire a faptei și la persoana infractorului, aspect de natură să evidențieze principala funcție a cercetării la fața locului¹.

2. Aspecte de drept procesual penal

Cercetarea la fața locului se efectuează în strictă conformitate cu reglementările referitoare la acest procedeu probator, respectiv art. 192 alin. (1) C. pr. pen. Astfel, potrivit prevederilor legale, cercetarea la fața locului poate fi dispusă de către organul de urmărire penală, iar în cursul judecății de către instanța de judecată.

2.1. În faza de urmărire penală, cercetarea la fața locului este dispusă printr-o ordonanță motivată a organului de urmărire penală, după începerea urmăririi penale, în temeiul dispozițiilor art. 286 C. pr. pen.

Codul de procedură penală nu prevede obligativitatea efectuării cercetării la fața locului în prezența martorilor asistenți, dar acest lucru este posibil atunci când organele de urmărire penală sau instanța de judecată apreciază necesar.

Potrivit dispozițiilor art. 192 alin. (2) C. pr. pen., organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate interzice persoanelor care se află ori care vin la locul unde se efectuează cercetarea să comunice între ele sau cu alte persoane.

---

¹ G. Antoniu, în lucrarea colectivă *Explicații teoretice ale Codului de procedură penală*, Partea generală, vol. I, Ed. Academiei Române, București, 1975, p. 293; G. Theodoru, L. Moldovan, *Drept procesual penal*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1979, p. 143.

Intenția legiuitorului a fost de a preveni eventualele influențări a desfășurării cercetării, determinate de discuțiile între anumite persoane prezente la această activitate.

În conformitate cu dispozițiile art. 194 C. pr. pen. organul de urmărire penală sau instanța de judecată care efectuează cercetarea la fața locului sau reconstituirea pot dispune prezența medicului legist sau a oricărei persoane pe care o consideră necesară.

Legea procesuală nu prevede actul procesual prin care procurorul sau instanța de judecată dispun cu privire la prezența persoanelor respective, mai ales pentru situația în care una dintre acestea refuză să fie prezente.

Considerăm ca acest lucru se poate dispune de către procuror prin ordonanța, iar de către instanța de judecată prin încheiere de ședință.

În doctrină a fost exprimată opinia potrivit căreia, participarea medicului legist se impune în ipoteza în care obiectul cercetării la fața locului îl reprezintă strângerea de probe în vederea lămuririi decesului unei persoane survenit în condiții suspecte¹.

2.2. În faza de judecată, cercetarea la fața locului este dispusă de către instanță, printr-o încheiere de ședință, după începerea cercetării judecătorești.

Codul de procedură penală nu prevede obligația instanței de judecată de a cita părțile sau de a efectua cercetarea numai în prezența procurorului când participarea acestuia la judecată este obligatorie.

În acest caz, instanța de judecată poate să procedeze la efectuarea cercetării în prezența părților, dacă apreciază necesar.

---

¹ I. Neagu, M. Damaschin, *op. cit.*, 2014, p. 542.

Cercetarea la fața locului efectuată de instanța de judecată, nu are nici întinderea și nici adâncimea celei efectuate de către organul de urmărire penală.

Cu toate acestea, considerăm că importanța este la fel de mare, întrucât instanța are posibilitatea să ia contact direct cu anumite aspecte ale locului în care s-a comis fapta penală și să analizeze în mod judicios rezultatele desprinse din cercetările anterioare ale organelor de urmărire penală.

3. Importanța și obiectivele cercetării la fața locului

3.1. Importanța cercetării la fața locului este subliniată în literatura de specialitate, atât procesual penală, cât și criminalistică, marea majoritate a autorilor fiind de acord că ne aflăm în fața unui procedeu probator cu adâncă semnificație în aflarea adevărului¹.

Menționăm că deplasarea organului judiciar la fața locului este „una dintre cele mai eficace măsuri procedurale”². Organele de urmărire penală și instanțele de judecată au astfel posibilitatea să investigheze direct locul săvârșirii faptei și să evalueze consecințele infracțiunii, să stabilească împrejurările în care aceasta a fost comisă, să-l identifice pe autor prin descoperirea, fixarea, ridicarea și cercetarea criminalistică a urmelor, a mijloacelor materiale de probă.

Considerăm că această activitate este de natură să contribuie efectiv la realizarea scopului procesului penal și aflarea adevărului judiciar în cauza respectivă.

---

¹ N. Volonciu, *supra cit.*, p. 279; G. Antoniu, *op. cit.*, p. 294; Gh. Theodoru, I. Moldovan, *op. cit.*, p. 143; I. Neagu, *op. cit.*, p. 287.

² P. Chabon, *Le juge d'instruction, Théorie et pratique de la procédure*, ed. a 3-a, Ed. Dalloz, Paris, 1985, p. 137.

Cercetarea la fața locului este o activitate de maximă importanță cu caracter imediat și de neînlocuit, în multe situații fiind aproape imposibil de repetat, în aceleași condiții și cu aceleași rezultate¹.

Precizăm faptul că în cazul omuciderilor, examinarea locului faptei este „partea cea mai importantă a cercetării cauzei penale”² întrucât locul săvârșirii unei fapte penale este cel mai bogat în urme sau date referitoare la infracțiune și la autorul acesteia.

Menționăm faptul că modul în care se efectuează întreaga cercetare, căutare și ridicare a urmelor sau a probelor materiale, ca și fixarea rezultatelor, influențează într-o mare măsură soluționarea cazului, identificarea autorului, a celorlalți participanți la comiterea faptei penale³.

3.2. Obiectivele cercetării la fața locului

Principalele sarcini care revin cercetării la fața locului sunt următoarele⁴:

a. Cunoașterea și investigarea directă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată a locului săvârșirii infracțiunii sau a locurilor înscrise în categoria „locului faptei”.

În literatura de specialitate se menționează faptul că sarcinile principale ale cercetării la fața locului cuprind

---

¹ C. Suci, *op. cit.*, p. 503; V. Bercheșan, *op. cit.*, p. 253.

² C.E. O'Hara, *Principii de bază ale cercetărilor penale*, ed. a IV-a, Ed. Charles C. Thomas, Springfield, Illinois, S.U.A., 1976, p. 45.

³ L. Coman, I.R. Constantin, în lucrarea colectivă *Tratat practic de criminalistică*, vol. I, Ed. Ministerului de Interne, București, pp. 25-27.

⁴ A. Ciopraga, *supra cit.*, p. 28; V. Stoica, *Cercetarea la fața locului*, în PPC nr. 2/1981, pp. 112-114; I. Cora, *op. cit.*, p. 22; I. Coman, I.R. Constantin, *op. cit.*, p. 26; A.N. Vasiliev, *op. cit.*, p. 270.